

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Deo Vno, & Trino

Vindalium, 1646

Sect. III. De Cohærentia scientiæ diuinæ, cum libertate & diuinis ideis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38742

Nota 2. id quod iam non habet existentiam realem, non ita posse terminare scientiam diuinam, vt Deus ab æterno iudicet rem illam pro hoc tempore existere, posse tamen eam ita terminare, vt Deus iudicet & clarè cognoscat, rem illam cras extitutam: si verè crastina die existentiam realem habitura sit.

 SECTIO. III.

De Cohærentia scientiæ diuinæ cum libertate, & diuinis Ideis.

CONCLUSIO I.

Præscientia Dei rectè cohæret cum rerum futurarum contingentia, & libertate.) Est certa ex fide, quia ex vna parte Scriptura docet Deum esse præscium futurorum contingentium, vt patet ex supradictis, ex alia verò sæpe inculcat nos operari libere.

Vera autem ratio huius concordia est, quia cum cognitio supponat suum obiectum, certe scientia quam Deus habuit ab æterno de actu meæ voluntatis

libere futuro, nullo modo impedit quin actum talem liberè eliciam; intuetur enim illum vt iã à me liberè elicatum, adeoque necessitatem cum eliciendi mihi nequaquam imponere potest. Atque hanc conciliationē insinuant Theologi, quando aiunt scientiam visionis, de qua hîc agimus, esse merè speculatiuam, & nullomodo in obiectum influere, sed illud supponere vt existens, & per causas secundas productum. Item quando cum August, lib. 3. de lib. arb. comparant præscientiam diuinam nostræ præscientiæ futurorum, & memoriæ præteritorum, & visioni præsentium. Nam certum est nostram præscientiam non esse causam, quòd res necessariò futura sit, aut memoriam, quòd præterita; aut visionem, quòd præsens; sed tota necessitas petenda est ex rebus ipsis futuris, præteritis, & præsentibus; quatenus necesse est futurum esse, quod futurum est, fuisse quod fuit, & esse quod est.

Eandem non obscure innuunt Patres, quando aiunt, non ideò res esse futuras, quia Deus præscit futuras esse, sed potiùs ideò Deum præscire eas esse futuras, quia verè futuræ sunt; inde enim colligitur, præscientiam diuinam esse

quodammodo posteriorem futuris contingentibus, ac proinde nō magis impedire ne cōtingenter & liberè eueniant, quàm si nulla esset eorum præscientia.

Nota quòd cū Petrus absolutè potuerit non peccare, potuit etiam Deus non scire eum peccaturum, quare quòd hoc sciuerit, non fuit absolutè necessarium, sed tātum ex suppositione quòd Petrus esset peccaturus; ac proinde necessitas ex tali præscientia illata, non nocet libertati, cum non sit antecedens, sed duntaxat consequens.

CONCLUSIO II. Scientia Dei est causa rerum, non quidem illa quæ dicitur visionis, sed ea quæ vocatur simplicis intelligentiæ.) Prima pars probatur 1. ex Scrip. Psal. 103. Omnia in sapientia fecisti. Prouerb, 3. Dominus sapientia fundauit terram &c. Secundò ratione, nam Deus est agens per liberam voluntatem, omnia enim quæcunque voluit fecit: voluntas autem non fertur in incognitum, neque potest certo, sine errore, operis perfectionem assequi, nisi à præuia intellectus luce dirigatur, quoad modum illud faciendi; quare scientia Dei est causa rerum, tanquam principium dirigens ad rectam & ordinatam earum productionem.

Vnde collige scientiam Dei esse rerum causam, non modo materialiter seu identicè spectatam, quatenus identificatur cum essentia diuina, quæ est rerum omnium principium, sed etiam formaliter in ratione scientiæ, quia vt sic est directiua operationis facemque præfert voluntati, quæ est potentia cæca.

Secunda pars, quæ est communis cõtra nonnullos Thomistas, facilè ostenditur. Nam scientia Dei est causa rerum, dirigendo illius voluntatem ad opus, & ostendendo modum quo res quælibet conuenienter produci potest: at scientia visionis non potest dirigere voluntatem Dei ad opus, quia vt eam dirigeret, deberet esse ratione prior quàm decretum liberum illius; atqui non tantum non est prior, quin etiam est ratione posterior; implicat ergo quod voluntatem dirigat ad sua decreta libera eudenda, aut cum ea concurret ad opus.

Tertia pars ex dictis concluditur, & præterea probatur, nam scientia simplicis intelligentiæ habet omnes conditiones requisitas, vt sit causa rerum: præcedit enim decretum diuinum, adeoque rerum existentiam, repræsentat res omnes factibiles, dictatque modum quo res quælibet conuenienter fieri debet;

ergo nihil ei deest ad rationem scientiæ
practicæ.

Nota eam scientiam esse liberam, quæ
ita adiunctum habet decretum, ut il-
lud sequatur, qualis est scientia visionis;
non autem illam quæ illud antecedit,
qualis est scientia simplicis intelligen-
tiæ; neque hinc colligas, Deum ad ex-
tra agere necessariò, siquidem scientia
simplicis intelligentiæ, etsi ut scientia,
& ut causa in actu primo spectata, sit
necessaria, non tamen causat actu, nisi
quarenus decretum Dei liberum adiu-
ctum habet, qua ratione est libera.

CONCLUSIO III. Deus ha-
bet rerum ideas, quæ non sunt res ipsæ
factibiles, sed essentia Dei ut imitabi-
lis.) In primis quod in Deo sint ideæ
creaturarum, hinc perspicuum est, quia
idea vulgo dicitur, exemplar ad cuius
imitationem artifex operatur, Deus au-
tem est artifex præstantissimus, qui ad
extra non operatur ex impulsu naturæ,
aut fortuito, sed liberrimè, & ex præ-
conceptione effectus; cuius proinde
ideam, & veluti exemplar quod intuea-
tur, in se præhabere debet.

Secundo quod ideæ diuinæ non sint
ipsæ res factibiles, prout ab æterno sunt
obiectiuè in mente Dei, patet, quia

Deus valde imperfectè ageret, si extra sed deberet inueniri aliquod exemplar, ad cuius imitationem operaretur, sic enim acciperet à creaturis rationem agendi, easque practicè cognoscendi, quod dici non potest.

Tertiò quod ideæ sint ipsa essentia Dei vt imitabilis, patet, quia cùm in ea cõtineantur omnes rerum omnium perfectiones possibles, omnesque modi quibus quælibet res produci potest, nihil congruentius potest esse exemplar, seu idea rerum omnium, quam ipsamet essentia Dei, prout hoc vel illo modo est participabilis à creaturis.

Quamquam ad conciliandas duas sententias oppositas, non erit fortè extra rem asserere, ideam adæquatè spectatam duas veluti partiales ideas complecti, obiectiuam; quæ est essentia diuina, vt imitabilis à creaturis, & formalem, quæ nihil aliud est quàm cognitio actualis, qua Deus intuendo suam essentiam vt imitabilem, repræsenterat formaliter creaturas vt hoc vel illo modo faciendas.

CONCLUSIO IV. In Deo varix sunt ideæ, licet non omnium quæ ab eo cognoscuntur.) Primum patet, quia ideæ multiplicantur iuxta varios mo-

dos quibus essentia diuina est inimitabilis à creaturis: vnde vulgo dicitur, hominem productum esse ad ideam hominis, equum ad ideam equi; & sic de aliis; ea autem distinctio idearum non est realis vt putant ij, qui dicunt, ideas nihil aliud esse quàm præconceptas essentias creaturum; neque etiam formalis ex natura rei, vt existimarūt olim nonnulli Theologi, qui alioqui dicebāt essentiam diuinam, non autem creaturas habere rationem idearum: est ergo distinctio rationis ratiocinatæ, vt patet ex dictis suprâ, vbi de attributis diuinis.

Secundum probatur, quia idea est de re factibili, non quacunque, sed tantum de illa quæ fit ad imitationem exemplaris; vnde non sunt in Deo ideæ negationum, aut priuationum; quia hæc à Deo propriè causari non possunt: licet autem Deus producat Filium, & Spiritum sanctum, non tamen habet eorum ideas, quia non sunt res per artem factibiles ad imitationem exemplaris. Sunt igitur in Deo speciales ideæ creaturarū omnium, non modo aliquando existentium, sed etiam possibilium: quia hæc aliàs non possent creari, adeoque non essent possibles.

Hoc autem intellige 1. de indiuiduis,

nam genera & species cum non producantur nisi in singularibus, non habent aliam ideam quàm singularium. Intelligere 2. ex S. Thoma de entibus completis, nam incompleta vt materia, non habent specialem ideam, sed idea totius est simul idea partium ex quibus coalescit. Intelligere 3. ex eodem, de accidentibus quæ subiecto iam facto superueniunt, non de iis quæ subiectum inseparabiliter comitantur.

 SECTIO IV.

De Scientia conditionata, seu media.

CONCLUSIO I.

IVxta Scripturam sacram admittenda est in Deo scientia conditionata.) Probatur. Nam ex Scriptura certum est Deum cognoscere futura sub conditione, seu quæ forent si aliqua poneretur conditio, hoc enim perspicuum est ex 1. Reg. 21. vbi duo futura conditionata fuerunt diuinitus Dauidi reuelata, nempe quòd si maneret in Ceyla, Saül descensurus esset ad evertendam urbem;